

ДО ПИТАННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ “НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА”

Т.В. Попова, ст. викл. каф. “Економічна теорія”,
Таврійський державний агротехнологічний університет

Анотація - стаття висвітлює роль курсу “Національна економіка” у підготовці фахівців аграрної галузі економічних спеціальностей та проблему його методичного забезпечення.

Постановка проблеми. Національна економіка виступає однією з важливих галузей економічних наук та є обов’язковою дисципліною в навчальних планах для економічних спеціальностей. Вона формує уяву щодо стратегій розвитку країни з урахуванням особливостей українського національного ринку, економічного устрою, потенціалу, конкурентоспроможності, легітимності держави та ринку, темпів і пропорцій відтворення, інституціональних основ.

Даний курс надає вихідні знання для вивчення дисциплін професійної та практичної підготовки, тому розробка технології освоєння студентами національної економіки є досить актуальною проблемою для вищих навчальних закладів аграрного профілю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням організації і проведення занять з різних дисциплін, їх методичного забезпечення присвячені роботи багатьох вчених, таких як: Коваленко В.П., Пелиха В.Г., Почерніної Н.В., Бендери І.М., Грушецького С.М., Фірмана Ю.П., Лут М.Т., Сохничка А.Я., Тарасюка І.Г., Смолярчука М.В. та інших. Результати даних наукових праць можуть бути використані лише як орієнтири при формуванні методики викладання курсу. Оскільки як окрема навчальна дисципліна “Національна економіка” була введена у навчальні плани вищих навчальних закладів освіти України з 2007 року, наше завдання полягає у розробці власної стратегії роботи у відповідності із матеріалами Департаменту освіти Міністерства аграрної політики України.

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є розробка напрямів побудови навчального процесу з вивчення дисципліни “Національна економіка”.

Для реалізації вказаної мети вирішенню підлягають такі завдання:

- визначити місце і значення дисципліни “Національна економіка” в підготовці фахівців економічного напрямку;
- дослідити особливості методики викладання курсу.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Ефективність ринкових перетворень залежить від рівня підготовки фахівців, які повинні свідомо формувати уяву щодо основ функціонування

національної моделі розвитку економіки, об'єктивних законів її трансформації, варіантів стратегій соціально-економічного розвитку країни та прогнозування наслідків їх реалізації. Розгляд даних питань відбувається саме під час вивчення дисципліни "Національна економіка". Набуті студентами теоретичні знання і практичні навички дозволять їм краще орієнтуватися у сучасних напрямках економічної науки.

Національна економіка відноситься до нормативних курсів загальноекономічної підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» та займає чільне місце серед дисциплін природничо-наукової підготовки (рис.1). Її викладання у другому семестрі полегшує процес адаптації студентів до середовища професійної підготовки.

Метою курсу є вивчення закономірностей та особливостей функціонування національної економіки порівняно з економіками інших країн.

Предметом курсу є сукупність ресурсних, економічних, інституціональних та соціальних чинників, що визначають відмінні риси національної економіки та її специфіку функціонування.

Завдання курсу полягає у розкритті загального та особливого в національній економічній системі, інституціональних чинників та їх впливу на специфіку економічного розвитку, вивченні функціональної ролі держави в управлінні економікою та її інтеграції у світове господарство.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

I) знати:

- структуру національної економіки із різними ієрархічними підсистемами;
- теорії та моделі економічного розвитку;
- інструментарій економічного регулювання з боку держави;
- методи соціально-економічного прогнозування та принципи макроекономічного програмування;
- зовнішні зв'язки національної економіки.

II) вміти:

- виявляти конкурентні переваги та слабкості, притаманні національній економіці;
- аналізувати основні фактори, що впливають на стан економіки;
- характеризувати зміну ефективності національної економіки, індексу соціального розвитку, природного приросту населення, рівня зайнятості, безробіття, бідності, експортної квоти;
- використовувати різноманітні методи вивчення економічних явищ;
- виділяти пріоритетні напрямки конкурентної політики країни в умовах розвитку зовнішньоторгівельних зв'язків;
- розрізняти сценарії економічного і соціального розвитку країни.

III) бути ознайомленим: із законодавчою базою України з питань, що вивчаються дисципліною, з історичним розвитком економічних процесів та явищ.

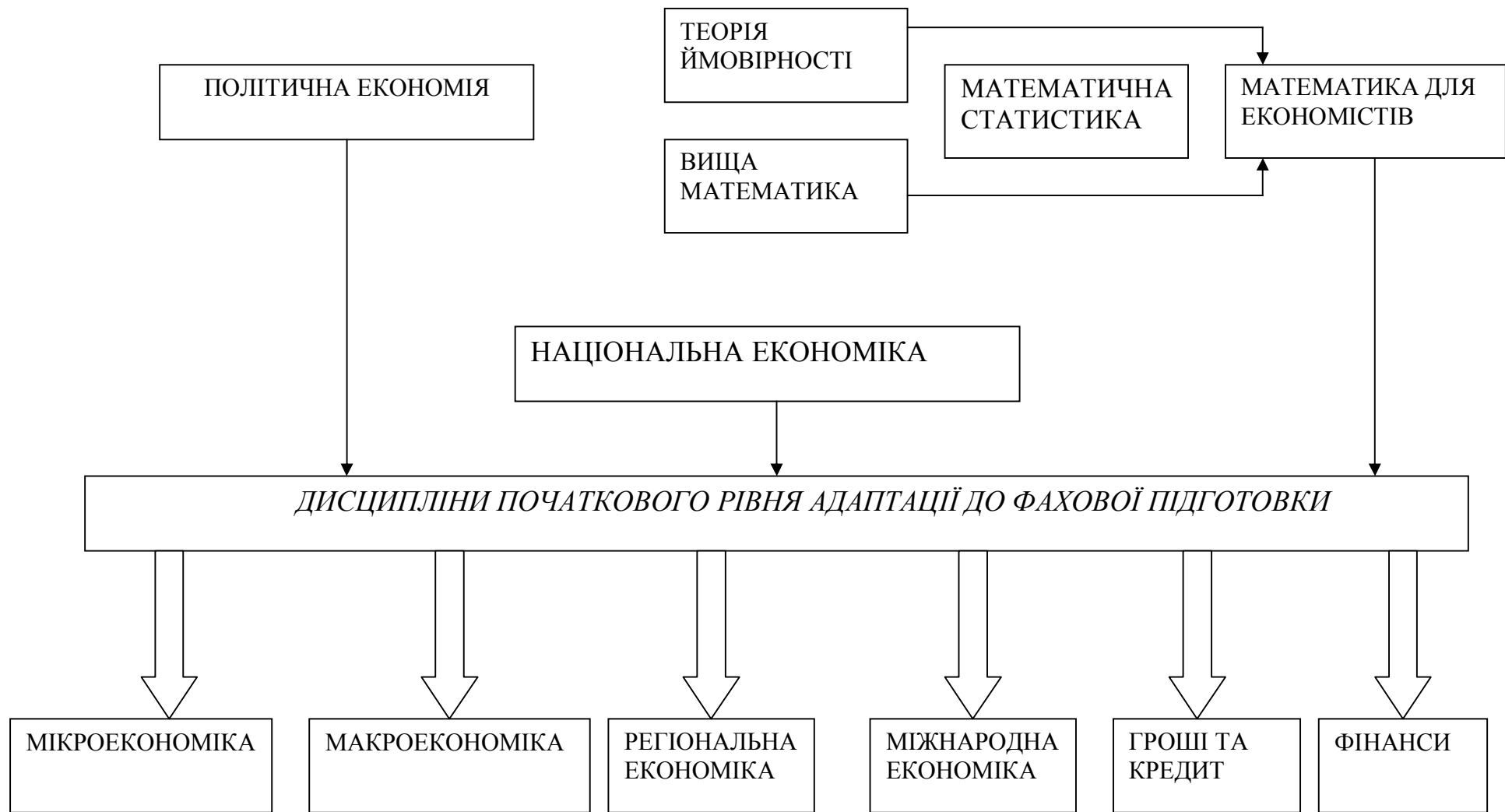

Рис. 1 Місце національної економіки в структурно-логічній схемі підготовки економістів та маркетологів

Для засвоєння матеріалу курсу відведено 40 год. на лекції, 40 год. на семінарські заняття, 80 год. на самостійну роботу та 20 год. на індивідуальну роботу. Кінцевим результатом вивчення дисципліни є складання іспиту [4, с. 2].

Склад навчально-методичного комплексу з курсу “Національна економіка” наведено на рис. 2 [5, с. 5].

Рис.2 Структура навчально-методичного комплексу з дисципліни “Національна економіка”.

Зупинимося на окремих складових навчально-методичного комплексу.

Матеріал конспекту поділено на два змістових модуля, кожний з яких включає по 6 тем.

Змістовий модуль I. Концептуальні основи аналізу національної економіки.

Тема 1. Національна економіка: загальне та особливе.

Тема 2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки.

Тема 3. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки.

Тема 4. Характеристика економічного потенціалу.

Тема 5. Інституціональні чинники розвитку національної економіки.

Тема 6. Функціонування інфраструктури національного ринку.
Змістовий модуль 2. Управління національною економікою та її регулювання.

Тема 7. Державність та державне управління економікою.

Тема 8. Демократія, економічна свобода та економічний порядок.

Тема 9. Структурна перебудова національної економіки.

Тема 10. Програмування та прогнозування національної економіки.

Тема 11. Політика економічного зростання в національній економіці.

Тема 12. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство.

Семінарські та практичні заняття з курсу „ Національна економіка” проводяться за тематикою згідно з програмою курсу. Матеріали методичних вказівок по проведенню семінарських занять містять плани занять по кожній темі курсу, вимоги щодо вмій та знань студента, а також контрольні питання для самоперевірки знань. Додатковими складовими збірнику по практичним заняттям, окрім перелічених елементів вищенаведеної методичної розробки, є завдання практичного характеру, результат виконання яких перевіряється під час аудиторних занять, а також методика їх виконання.

Самостійна робота студентів із дисципліни “Національна економіка” включає опрацювання матеріалу лекцій, засвоєння термінів економічного словника, самостійне вивчення тем курсу за допомогою рекомендованої літератури, підготовку до практичних завдань та різних форм підсумкового контролю. В залежності від наукових інтересів, схильностей і здібностей студента поряд із навчальним процесом здійснюється індивідуальна робота у вигляді виконання рефератів та складання тестів. Отже, методичні вказівки для самостійної та індивідуальної роботи студентів містять додатковий матеріал для вивчення курсу, завдання для індивідуальної роботи та самоперевірки знань.

Висновки.

Вивчення курсу “Національна економіка” дозволить підвищити рівень фундаментальної наукової та фахової практичної підготовки студентів та сприятиме розкриттю їх інтелектуального потенціалу. З метою оптимізації навчання під час вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою розроблено навчально-методичний комплекс, який містить рекомендації щодо виконання усіх видів навчальних робіт, контрольні заходи та критерії оцінювання знань.

Аналізуючи наявні матеріали із методики викладання дисципліни “Національна економіка” слід зазначити, що доцільним є приділення особливої уваги питанням, що є основними для вивчення наступних тем курсу, та врахування міжпредметних зв'язків для поглибленого відпрацювання практичних вправ.

Література:

1. Бендера І.М., Грушецький С.М, Фірман Ю.П. Особливості методики викладання дисципліни “Аграрний сервіс та інформаційне забезпечення” для

підготовки спеціалістів і магістрів у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації Міністерства аграрної політики України // Наука і методика: Збірник науково-методичних праць. – 2006. – № 6. – с. 119 – 124.

2. Коваленко В.П., Пелих В.Г. Основи удосконалення методичних принципів викладання дисциплін циклу “Генетичні основи селекції в тваринництві” // Наука і методика: Збірник науково-методичних праць. – 2006. – № 6. – с. 46 – 50.

3. Лут М.Т. Навчально-методичний комплекс дисципліни. Нормативні засади. Варіанти побудови // Наука і методика: Збірник науково-методичних праць. – 2007. – № 9. – с. 93 – 107.

4. Навчальний план для аграрних вищих навчальних закладів. Галузь знань 0305 “Економіка та підприємництво”, ОКР “Бакалавр”. – 2007.

5. Почерніна Н.В., Яворська Т.І. Методичні вказівки по формуванню навчально-методичного комплексу дисципліни за вимогами КМСОНП. – Мелітополь, 2007 – с.41

6. Почерніна Н.В. Специфіка викладання курсу “Макроекономіка” // Удосконалення навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі: Збірник науково-методичних праць. – 2006. – № 10. – с. 158 – 159.

7. Сохнич А.Я., Тарасюк І.Г., Смолярчук М.В. Аспекти викладання дисципліни “Планування території населених пунктів” під час підготовки фахівців за спеціальністю “Землепорядкування та кадастр” // Наука і методика: Збірник науково-методичних праць. – 2006. – № 8. – с. 86 – 92.

Summary

Significance of the national economy course in preparation of agrarian economy experts and the problem of its methodical providing are considered in the article.